

DZIEJE

NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

2-2008

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XL
2008
2**

WARSZAWA 2008

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcza,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(Umowa nr 511/DWB/P/2008)

KOMITET REDAKCYJNY

Krzysztof Kawalec, Tadeusz Kisielewski, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski,
Czesław Madajczyk, Wojciech Materski, Jan Molenda, Andrzej Nowak,
Tadeusz Radzik, Wojciech Rojek, Tomasz Schramm, Rafał Stobiecki,
Ryszard Sudziński, Włodzimierz Suleja, Jacek Tebinka, Roman Wapiński,
Zygmunt Zieliński, Elżbieta Znamierowska-Rakk, Janusz Żarnowski

REDAKCJA

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska (sekretarz), Magdalena Hulas,
Marek K. Kamiński, Andrzej Koryn, Krzysztof Michałek,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska-Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831-02-61

ISSN 0419-8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2008

Wydawca: Wydawnictwo DiG Sp.j.
PL 01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4
tel./fax (+4822) 839-08-38
e-mail: biuro@dig.pl <http://www.dig.pl>

Druk: Fabryka Druku Sp. z o. o., ul. Staniewicka 18, 03-310 Warszawa

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

- Piotr Bednarz — *Uwarunkowania obecności kwestii polskiej w prasie szwajcarskiej 1914–1918*..... 3
- Przemysław Jastrzębski — *Twórcy „Myśli Narodowej” w latach 1921–1926*..... 19
- Robert Kuśnierz — *„Kolektywna konsumpcja” w okresie pierwszej radzieckiej pięcioletki — propaganda a rzeczywistość (mało znany absurd bolszewicki)*..... 37
- Maria Nowak-Kielbikowa — *Nowe akcenty w stosunku Wielkiej Brytanii wobec Polski w schyłkowej fazie 1937 r.*..... 49
- Marek Kazimierz Kamiński — *Wizyta Edvarda Beneša w Moskwie w grudniu 1943 r.*.... 61
- Jarosław Tuliszka — *Mniejszość ukraińska województwa koszalińskiego jako obiekt zainteresowania Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego i Służby Bezpieczeństwa (1945–1975)*..... 85

AUTOREFERATY

- Bartosz Kruszyński — *Kariera oficerska jako model awansu społecznego obywatela II Rzeczypospolitej*..... 111

MATERIAŁY

- „Czy Finlandia powinna należeć do obronnego Związku Bałtyckiego?” — *głos prasy fińskiej. („Hufvudstadsbladet” z 9 czerwca 1921 r.) w przekazie attaché wojskowego RP w Helsinkach płk. Mieczysława Pożerskiego — Janusz Czechowski*.... 117
- Warszawa w 1940 r. w nieznanym raporcie dyplomaty hiszpańskiego — *Miłosz Grygierczyk*..... 121

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

- Cezary Nałęcz — *Świat z „Kuriera” wycięty... Na marginesie książki Zbigniewa Anculewicz, „Świat i ziemie polskie w oczach redaktorów i współpracowników «Kuriera Warszawskiego» w latach 1868–1915”*..... 125
- Henryk Bartoszewicz — *Dzieje pierwszych dwudziestu miesięcy II Rzeczypospolitej czy monografia gabinetu Leopolda Skulskiego?*..... 134
- Sabina Bober — *Konwertyta czy kontynuator? Uwagi na marginesie biografii karmelity o. Oswalda Daniela Rufeisena*..... 146

* * *

Miroslaw Filipowicz, <i>Emigranci i Jankesi. O amerykańskich historykach Rosji</i> — Rafał Stobiecki	149
Eriks Jekabsons, <i>Piesardziga draudziba: Latvijas un Polijas attiecibas 1919 un 1920 gadā</i> — Piotr Łossowski	153
<i>Nacjonalizm czy nacjonalizmy? Funkcja wartości chrześcijańskich, świeckich i neopogańskich w kształtowaniu idei nacjonalistycznych</i> , pod red. B. Grotta — Maciej Strutyński	158
Danuta Chmielowska, <i>Polsko-tureckie stosunki dyplomatyczne w okresie międzywojennym</i> — Wojciech Materski	163
Jerzy Grzybowski, <i>Białorusini w regularnych formacjach Wojska Polskiego w latach 1918–1945</i> — Krzysztof Jasiewicz	176
Ryszard Tomczyk, <i>Ukraińskie Zjednoczenie Narodowo-Demokratyczne 1925–1939</i> — Mirosław Szumiło	180
J. Simon Rofe, <i>Franklin Roosevelt's Foreign Policy and the Welles Mission</i> — Hanna Marczevska-Zagdańska	182
Martin D. Brown, <i>Dealing with Democrats. The British Foreign Office and the Czechoslovak Émigrés in Great Britain 1939 to 1945</i> — Radosław P. Grajewski vel Żurawski	188
Zbigniew S. Siemaszko, <i>Działalność generała Tatara (1943–1949)</i> — Stefan Artymowski	196
Musa Gasimli, <i>Azjerbajdzan w międzynarodowych kulturnych swiazjach (1946–1990)</i> — Andrzej Furier	204
<i>Czeczenia — Rosja. Mity i rzeczywistość</i> — Przemysław Adamczewski	206

ŻYCIE NAUKOWE

<i>Konferencja „Historia gospodarcza i historia myśli ekonomicznej a teoria ekonomii. Problemy metodologiczne</i> — Kamil Kowalski	209
<i>Sprawozdanie z konferencji „Ruch współzawodnictwa socjalistycznego w życiu gospodarczym, społeczno-politycznym i propagandzie Polski Ludowej”</i> — Hubert Wilk	213

LIST DO REDAKCJI

<i>List do redakcji „Dziejów Najnowszych”</i> — Marek K. Kamiński	217
---	-----

IN MEMORIAM

<i>Odszedł Prof. Dr Czesław Madajczyk (27 V 1921–15 II 2008)</i> — Stanisława Lewandowska	219
--	-----

Wśród naszych Autorów m.in:

Mgr Przemysław Adamczewski — doktorant w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

Mgr Stefan Artymowski — doktorant w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Henryk Bartoszewicz — pracownik naukowy Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie

Dr Piotr Bednarz — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie

Dr Sabina Bober — adiunkt w Instytucie Historii Kościoła Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II

Dr Janusz Czechowski — adiunkt w Instytucie Historii Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku

Dr hab. Andrzej Furier — prof. w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu w Szczecinie

Dr Radosław P. Grajewski vel Żurawski — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu w Łodzi

Mgr Miłosz Grygierczyk — doktorant w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz — w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Przemysław Jastrzębski — doktorant w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu w Szczecinie

Prof. dr hab. Marek K. Kamiński — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Kamil Kowalski — doktorant w Katedrze Historii Myśli Ekonomicznej i Historii Gospodarczej Uniwersytetu w Łodzi

Dr Robert Kuśnierz — pracownik Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Delegatura w Kielcach

Prof. dr hab. Stanisława Lewandowska — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Piotr Łossowski — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Hanna Marczevska-Zagdańska — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Wojciech Materski — w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Cezary Nałęcz — pracownik naukowy Biblioteki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Prof. dr hab. Maria Nowak-Kielbikowa — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Rafał Stobiecki — w Instytucie Historii Uniwersytetu w Łodzi

Dr Maciej Strutyński — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Dr Mirosław Szumiło — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie

Dr Jarosław Tuliszka — starszy wykładowca w Szkole Policji w Słupsku

Mgr Hubert Wilk — asystent w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po ok. 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnosniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości 1 strony maszynopisu na tej samej dyskietce co artykuł.

cena 20,00 zł (w tym 0% VAT)

Nakład 750 egz.

ISSN 0419-8824

